

NORGES HØYESTERETT

Den 23. oktober 2008 avsa Høyesterett dom i

HR-2008-01833-A, (sak nr. 2008/1308), straffesak, anke over dom,

I.

A

(advokat John Christian Elden)

mot

Den offentlige påtalemyndighet

(statsadvokat Erik Førde)

II.

B

(advokat John Christian Elden)

mot

Den offentlige påtalemyndighet

(statsadvokat Erik Førde)

III.

C

(advokat John Christian Elden)

mot

Den offentlige påtalemyndighet

(statsadvokat Erik Førde)

STEMMEGIVNING :

- (1) Dommer **Bårdsen**: Saken gjelder straffutmåling ved innførsel og forsøk på erverv av et meget betydelig kvantum narkotika – ca. 14 kg amfetamin med en styrkegrad på 7 %.
- (2) B, C, A og D, ble 12. november 2007 satt under tiltale ved Oslo tingrett. Felles tiltalepost I gjaldt overtredelse av straffeloven § 162 første og tredje ledd første punktum jf. femte

ledd, jf. § 60 a, ved innførsel av ca. 14 kg amfetamin fra Nederland 23. januar 2007, som deltakere i en organisert kriminell gruppe.

- (3) Ved Oslo tingretts dom 3. mars 2008 ble B, C og A dømt i samsvar med tiltalen til en straff av fengsel i sju år. D ble frifunnet for denne del av tiltalen. Etter anker over bevisbedømmelsen under skyldspørsmålet avsa Borgarting lagmannsrett dom 23. juni 2008 som for de tre som også var domfelt i tingretten, hadde slik domsslutning:
- ”1. ...
2. **C, født 28. april 1968, dømmes for overtredelse av straffeloven § 162 første og tredje ledd første punktum, jf femte ledd, til en straff av fengsel i 7 – sju – år. Til fradrag i straffen kommer 507 – femhundreogsju – dager for utholdt varetektsfengsel.**
3. **B, født 14. desember 1972, dømmes for overtredelse av straffeloven § 162 første og tredje ledd første punktum, jf femte ledd, til en straff av fengsel i 7 – sju – år. Til fradrag i straffen kommer 507 – femhundreogsju – dager for utholdt varetektsfengsel.**
4. **A, født 15. juli 1966, dømmes for overtredelse av straffeloven § 162 første og tredje ledd første punktum, jf femte ledd, jf straffeloven § 49, til en straff av fengsel i 4 – fire – år og 6 – seks – måneder. Til fradrag i straffen kommer 473 – firehundreogsyttitre – dager for utholdt varetektsfengsel.**
5. **I medhold av straffeloven § 34 inndras fra C 36 700 – trettisekstusensjuhundre – kroner til fordel for statskassen.”**
- (4) Jeg peker spesielt på at lagmannsretten ikke felte etter straffeloven § 60 a om deltakelse i en organisert kriminell gruppe. For B og C er lagmannsrettens dom ellers i tråd med tingrettens. A er dømt etter en subsidiær post i tiltalen – for forsøk på erverv av det samme kvantum som B og C er dømt for å ha innført.
- (5) Ankene fra B, C og A er tillatt fremmet for Høyesterett for så vidt gjelder straffutmålingen. Det er for alle tre gjort gjeldende at stoffets lave styrkegrad og frifinnelsen for overtredelse av straffeloven § 60 a tilsier en lavere straff enn den lagmannsrettens har utmålt. For As del er det også fremhevet at fellelsen er begrenset til forsøk på erverv av det aktuelle partiet, og at forsøket ligger i nedre sjikt av det straffbare.
- (6) *Jeg er kommet til at ankene fører frem, slik at straffen settes ned for alle de tre domfelte.*
- (7) Fellelsen er knyttet til et parti amfetamin på ca. 14 kg. B og C, som begge er litauiske statsborgere, er dømt for å ha innført stoffet med bil fra Nederland til Norge. De var ikke bare kurerer, men deltok også i planleggingen. Arbeidet med den praktiske gjennomføringen hadde de fordelt mellom seg, og jeg legger til grunn at de straffutmålingsmessig bør komme ut likt. A, som er serbisk statsborger, er av lagmannsretten karakterisert som en mellommann på mottakersiden, og er altså dømt for forsøk på erverv av hele partiet etter at det kom inn i Norge.
- (8) Som lagmannsretten finner jeg at Rt. 2007 side 813 gir veiledning for straffenivået. Høyesterett uttaler her at straffen for innførsel av 9,6 kg amfetamin med en styrkegrad på 30 % som et utgangspunkt ligger mellom sju og åtte års fengsel. Korrigert for at det i vår sak er tale om nesten en halv gang så mye stoff, mens det i saken fra 2007 forelå

skjerpende omstendigheter blant annet i form av gjentakelse, antar jeg at straffen for innførsel av 14 kg amfetamin med styrkegrad innenfor normalområdet, som et utgangspunkt vil ligge omkring ni års fengsel. Det er da ikke justert for om vedkommende hadde en spesielt sentral eller perifer rolle – noe jeg heller ikke finner at det er grunnlag for i vår sak for så vidt gjelder B og C.

- (9) Fellelse for narkotikaforbrytelser skal skje på grunnlag av den mengde av det aktuelle stoffet det finnes bevist at en tiltalt har hatt befatning med. Dette gjelder også der stoffet er blandet sterkere eller svakere enn det som er vanlig. I mangel på holdepunkter for noe annet, må det gjennomgående legges til grunn at forsettet – og dermed også den subjektive *straffverdigheten* – i hvert fall for kurerer og avtakere, knytter seg til stoff med en styrkegrad innenfor normalområdet. Dette gjelder regulært også den som dømmes for forsøk på erverv.
- (10) Ettersom straffenivået for narkotikaforbrytelser i stor grad også er begrunnet i de potensielle *skadevirkninger* som er knyttet til spredningen av stoffet, følger det likevel av sikker praksis i hvert fall de siste femten år at styrkegraden tillegges betydning der det er tale om et markert avvik fra det som må anses normalt. Jeg viser i denne forbindelse spesielt til Rt. 1995 side 870, som gjaldt heroin med en styrkegrad på 18 %, Rt. 2003 side 1082, som gjaldt heroin med styrkegrad på 2 og 5 %, Rt. 2003 side 1156, som gjaldt amfetamin med en styrkegrad på 1 og 6 % og Rt. 2004 side 643, som gjaldt heroin med en styrkegrad omkring 5 %.
- (11) Jeg viser videre til Rt. 2007 side 961 avsnitt 37, hvor det understrekes at en eventuell korrigerende styrkegrad som markert avviker fra det normale, skal foretas ut fra en samlet, skjønnsmessig vurdering, og ikke på grunnlag av en matematisk omregning. Dette er jeg enig i.
- (12) Forsvarer har tatt til orde for at straffutmålingen ved særlig lav styrkegrad baseres på omregning til mengden rent stoff, eventuelt til stoffmengde med normal styrkegrad. Jeg kan ikke se at de avgjørelser som han har trukket frem, tilsier dette. Jeg peker spesielt på Rt. 2004 side 643 – som er den nyeste av de avgjørelsene forsvareren har vist til i denne forbindelse – hvor førstvoterende i avsnitt 9 understreker at ”det er mange moment i straffutmålinga i ei slik sak, og at det på ingen måte er tale om eit reknestykke over mengda rein heroin”. At slike omregninger fra tid til annen kan være nyttige som hjelp for den skjønnsmessige korrigeringen ved spesielt lav eller høy konsentrasjon, er en annen sak. Jeg oppfatter det slik at de ulike omregninger som er foretatt i avgjørelsene det er vist til fra forsvarers side, først og fremst er foretatt med dette for øye. Jeg viser også til Rt. 2005 side 1524, som illustrerer bruken av omregning til rent virkestoff ved etableringen av straffenivået for nye substanser.
- (13) Noen eksakt grense for når det skal foretas korreksjon for lav styrkegrad, kan vanskelig utledes av den rettspraksis jeg har vært innom. Men det er som nevnt en forutsetning at avviket er markert. Tilsvarende spørsmål kan for øvrig oppstå ved særlig høy styrkegrad. De opplysninger som foreligger for Høyesterett om gjengs styrkegrad for amfetamin ved beslag i perioden fra 1995 til 2007 – med et snitt i 2007 på 38 % – sammenholdt med foreliggende rettspraksis, tilsier at det er lite aktuelt å foreta korreksjoner av nevneverdig omfang, med mindre man kommer under 20 %. Der stoffet er så oppblandet at injeksjon med sprøyte ikke er et praktisk alternativ, vil korreksjonen etter mitt syn måtte være

betydelig. Jeg viser her til sammenfallende synspunkter i Rt. 2003 side 1082 avsnitt 16 for så vidt gjaldt heroin med en styrkegrad på 2 til 5 %.

- (14) Stoffet i foreliggende sak har som allerede nevnt en renhetsgrad på 7 %. Stoffblandingen inneholdt betydelige mengder koffein, og var derfor vanskelig å løse opp i vann med tanke på injeksjonsinntak. Dersom den nødvendige mengde stoffblanding skulle settes på denne måten, måtte det for øvrig skje i form av flere påfølgende injeksjoner. Blandet med væske, ville stoffet derimot kunne inntas som en drikk.
- (15) Vi befinner oss altså i det området hvor det må gjøres et betydelig fradrag, sammenlignet med et normalnivå. Etter mitt syn kan straffen passende settes til fengsel i seks år for B og C.
- (16) At de domfelte er frifunnet for overtredelse av straffeloven § 60 a, tilsier i denne saken ikke noen ytterligere reduksjon. Jeg viser til Rt. 2007 side 399 i avsnitt 17 og Høyesteretts dom 19. september 2008 i sak HR-2008-1600-A avsnitt 44. I sistnevnte pekes det på at ”oppleggets profesjonelle preg og den faktiske grad av organisering vil være av betydning også når § 60 a ikke kan anvendes”. Der lagretten svarer nei på spørsmål om anvendelse av straffeloven § 60 a, blir lagmannsretten altså ikke avskåret fra ved straffutmålingen å likevel legge vekt på for eksempel graden av organisering, i tråd med etablerte straffutmålingsprinsipper uavhengig av straffeloven § 60 a. Felles det ikke for overtredelse av denne bestemmelsen, er det imidlertid ikke rom for den *særskilte* vektleggingen av forbrytelsens organiserte preg som ellers kan følge av at § 60 a får anvendelse.
- (17) A er dømt for forsøk på erverv av hele partiet på 14 kg. Han er beskrevet som en mellommann på mottakersiden i Norge. I denne egenskap forsøkte han å skaffe penger for å kjøpe stoffet og å organisere en gruppe av avtakere. Jeg legger til grunn at forsøket ligger i den nedre del av det straffbare. Den korreksjon som ble gjort for B og C på grunn av den spesielt lave styrkegraden, må også avspeile seg i straffen for As del. Denne settes derfor til fengsel i tre år.
- (18) De domfelte sitter ennå i varetekt. Etter det opplyste er varetektsfradraget nå ~~630~~* – dager for B og C, og ~~596~~** dager for A.
- (19) Jeg stemmer for denne

D O M :

I lagmannsrettens dom gjøres den endring for B og C at straffen settes til fengsel i 6 – seks – år, og varetektsfradraget til ~~630~~* – sekshundreogtretti – dager. For A gjøres den endring at straffen settes til fengsel i 3 – tre – år, og varetektsfradraget til ~~596~~** – femhundreogtittiseks – dager.

*661
Rettet i medhold av
straffeprosessloven § 44, § 46.
5. desember 2008
Ketil Lund
(sign.)

**630
Rettet i medhold av
straffeprosessloven § 44, jf. § 46.
5. desember 2008
Ketil Lund
(sign.)

- (20) Dommer **Tønder:** Jeg er i det vesentlige og i resultatet enig med førstvoterende.
- (21) Dommer **Coward:** Likeså.
- (22) Dommer **Øie:** Likeså.
- (23) Dommer **Lund:** Likeså.
- (24) Etter stemmegivningen avsa Høyesterett denne

D O M :

I lagmannsrettens dom gjøres den endring for B og C at straffen settes til fengsel i 6 – seks – år, og varetektsfradraget til 630* – sekshundreogtretti – dager. For A gjøres den endring at straffen settes til fengsel i 3 – tre – år, og varetektsfradraget til 596** – femhundreogtittiseks – dager.

Riktig utskrift bekreftes:

*661
Rettet i medhold av
straffeprosessloven § 44, jf. § 46.
5. desember 2008
Ketil Lund
(sign.)

**630
Rette i medhold av
straffeprosessloven § 44, jf. § 46.
5. desember 2008
Ketil Lund
(sign.)